



EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYAR ÖZ-YETERLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Murat TUNCER**

Ramazan TANAŞ***

Özet

Öz-yeterlik kavramı Bandura tarafından bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri düzenleyip başarılı bir biçimde gerçekleştirme kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma öğretmenlik mesleği açısından bakıldığında öğretmenlerin gelecekte teknolojik gelişme kaynaklı etkileri iyi anlamaları ve fırsatları iyi kullanmaları noktasında bilgisayara yönelik öz-yeterlik algılarının önemli rol üstleneceği söylenebilir. Diğer taraftan öğrenenlerin de öz-yeterlik inançları öğrenme-öğretme sürecinde dikkate alınması gereken bir durumdur. Bu araştırma bu önemden yola çıkarak gelecekte eğitim sisteminde öğretmen olarak görev yapacak ve bu esnada sıklıkla bilgisayar becerilerini işe koşacak öğretmen adayları üzerinde yürütülmüştür. İnanılmaktadır ki öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları onların gelecekteki mesleki başarılarını etkileyecektir. Bu amaçla Öz-Yeterlik Ölçeği (Computer Self-Efficacy-CSE) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki 122 öğrenciye uygulanarak veri toplama yoluna gidilmiştir. Elde edilen verilerle bağımsız gruplarda t testi ve Anova testine göre çözümleme yapılmıştır. Bağımsız gruplar t testi sonuçlarına göre bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında öğretmen adaylarının cinsiyetlerine, yaşlarına, öğrenim gördükleri sınıfa, programa kayıt yaptırmadan önce yaşadıkları yerleşim türüne göre anlamlı fark bulunmazken, öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca mezun oldukları ortaöğretim kurumu ve geldikleri coğrafi bölge bakımından da karşılaştırma yapılmış, bu boyutlar açısından da anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: öz-yeterlik, öğretmenlik mesleği, bilgisayar eğitimi, öğretmen eğitimi.

EVALUATION OF THE COMPUTER SELF-EFFICACY PERCEPTIONS OF STUDENTS FROM FACULTY OF EDUCATION

Abstract

Self-efficacy is defined by Bandura as an individual's perception of himself on his capacity to arrange the necessary activities in order to achieve a certain performance and realize those activities successfully. When viewed from the point of view of teaching profession, it can be argued that teachers' perceptions of self-efficacy will play an important role in their understanding technology-based effects and benefiting from opportunities. The beliefs of learners, on the other hand, about self-efficacy should be taken into account in the learning-teaching process. This research was carried out on candidate teachers, who will be employed as teachers in the future and have to rely on their computer skills frequently. It is believed that candidate teachers' perceptions of computer self-efficacy will have a bearing on their professional success in the future. For this purpose, data was collected by applying the Computer self-efficacy scale (CSE) to the 122 students at the Faculty of Education at Kahramanmaraş Sütçü İmam University. The collected was analyzed according to independent group's t test and Anova test. According to the results of independent groups t test, while a significant difference was not found between candidate teachers' perceptions of computer self-efficacy in terms of their genders, ages, the class they study in and the places they live in before they enrolled in the program, there was a significant difference in terms of the departments they study at. They were also compared in terms of the secondary schools they finished and the geographical regions they come from and a significant difference was not found.

Key words: self-efficacy, teaching profession, computer education, teacher training.

* Bu araştırma 19. Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan aynı adlı bildirinin genişletilmiş halidir.

** Yrd.Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü., mtuncer@firat.edu.tr

*** Öğr. Gör., Tunceli Üniversitesi, Tunceli M.Y.O., rtanas@tunceli.edu.tr

GİRİŞ

Öz-yeterlik, son yıllarda öğrenmenin duyuşsal boyutunu açıklamada kullanılan önemli değişkenlerden biri olmuştur. İnanılmaktadır ki öz-yeterlik algısı öğrenmede etkili bir durumdur. Öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımlarının yaygın biçimde kabul görmesiyle öğrenmenin birey açısından durumunu betimleme noktasında öz-yeterlik büyük önem arz etmektedir.

Öz-yeterlik kavramı Sosyal Bilişsel Kuram'da açıklanmış, Bandura'nın (1997) ifadesiyle bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri düzenleyip başarılı bir biçimde gerçekleştirme kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı olarak tanımlanmıştır. Aşkar ve Umay (2001)'ın da değindiği gibi öz-yeterlik algısı gelişmiş bir bireyin karşılaştığı zorluklardan kaçmak yerine bu zorlukların üstesinde gelmeye çalışmasıdır. Bir başka ifadeyle bireyin edindiği ve zor durumlarda kullanacağı duygusal performansını kontrol edebilme kabiliyetidir. Schunk'tan aktaran Çetin (2008) bu kavrama ilişkin çerçeveyi biraz daha genişleterek bilişsel süreçleri, duyguları ve insanın kendisinin kontrol edebildiği davranışları içerecek şekilde ifade etmiştir. Öz-yeterlik inancının doğru ya da yanlış yapma davranışlarını etkilediği, sorunlarla başa çıkmadaki ısrar düzeyi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir(Akkoyunlu ve Orhan,2003). Bu açıardan bakıldığında öz-yeterlik algısının öğrenme sürecinde işe koşulması gereken önemli bir durum olduğu konusunda şüphe yoktur.

Eğitim süreci dikkate alındığında araştırılması gereken konulardan biri de öğretmen öz-yeterlik inancıdır. Öğretmen öz-yeterlik inançları, öz-yeterlik konusunda yapılan çalışmalar içerisinde yer almaktadır ve bu alanda yapılmış çalışmalara Bandura, (1995), Emmer ve Hickmen, (1991), Gibson ve Dembo, (1986), Hoy ve Woolfolk, (1993), Ross, (1992), Soodak ve Podell, (1998), Tschannen-Moran, Hoy ve Hoy, (1998), Berkant ve Tuncer, (2010) örnek olarak gösterilebilir.Öğretmen öz-yeterlik inancı, öğretmenlerin, öğrencilerin performanslarını etkileme kapasiteleri veya görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışları gösterebilme inançları olarak tanımlanabilir (Aston, 1984). Öğretmen öz-yeterlik inancının bilinmesi eğitim alanında öğretmen davranışını anlama ve geliştirmede önemli olduğu vurgulanmaktadır (Enochs ve Riggs, 1990).

Bu araştırmaların perspektifinden bakıldığında gelecekte öğretmenlerin teknoloji ile iç içe olacağı ve öz-yeterlik inançlarının öğretmenlik performanslarını etkileyeceği söylenebilir. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurumların öz-yeterlik ve öğretmen öz-yeterliği ile ilgili araştırma bulgularından yola çıkarak mezunlarını teknoloji ile barışık yetiştirmeleri gerekmektedir. Bu araştırma öz-yeterlik boyutunun açıklığa kavuşturulması ve böylelikle öğretmen yetiştiren kurumların sistem dönüşümlerine katkıda bulunulması düşüncesiyle planlanmıştır.

1. AMAÇ

Bu çalışmanın genel amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında;

- a. Yaşlarına göre
- b. Cinsiyetlerine göre,
- c. Öğrenim gördükleri sınıfa göre,
- d. Geldikleri coğrafi bölgeye göre,
- e. Yerleşim yerlerine göre,
- f. Öğrenim gördükleri programa göre,
- g. Mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Çalışma tarama modeline dayalı ve betimsel niteliktedir. Tarama modelleri geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2008:77).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği (İMÖ) bölümlerindeki BÖTE 1. sınıf (n=34), 2. sınıf (n=23) ile İMÖ 1. sınıf (n=37) ve 2. sınıflarında (n=28) öğrenim gören 122 lisans öğrencisi oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada 19 maddelik Bilgisayar Öz-Yeterlik Ölçeği (Computer Self-Efficacy-CSE) kullanılmıştır. Bu ölçek Brown (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0,93'tür. Ölçek beşli Likert biçimindedir. Ölçeğin puanlaması Kesinlikle katılıyorum=5, Katılıyorum=4, Kararsızım=3, Katılmıyorum=2 ve Kesinlikle Katılmıyorum=1 şeklinde yapılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, yaşları, cinsiyetleri, yaşadıkları bölge, yaşadıkları yerleşim tipi ile ilgili bilgiler de bu ölçek dâhilinde toplanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Veriler, örnekleme uygulanan Bilgisayar Öz-Yeterlik Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek uygulaması ile elde edilen veriler SPSS programına aktarılarak çözümlene yapılmıştır. Veriler üzerinde bağımsız gruplar t-testi ve Anova tekniklerine göre analiz yapılmış, elde edilen bulgular yorumlanmış ve tartışılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde eğitim fakóltesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında yaş, sınıf, cinsiyet, yerleşim yeri, geldikleri coğrafi bölge, öğrenim gördükleri bölüm ve mezun olunan ortaöğretim kurumu değişkenlerine göre analizler yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın bağımsız değerşkenleri olarak bu değerşkenlerin belirlenmiş olmasında öz-yeterliği etkileme olasılığı bulunmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü çalışma örneklemine ilişkin bilgiler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Örnekleme ilişkin bilgiler

	N	%
Yaş Aralığı		
18-20	87	71,3
21-23	30	24,6
24-26	5	4,1
Toplam	122	100
Mezun Olunan Okul Türü		
Lise	43	35,24
Meslek Lisesi	27	22,13
Anadolu Lisesi	49	40,16
Diğer	3	2,45
Toplam	122	100
İkamet Edilen Bölgelere Göre Dağılım		
Akdeniz	58	47,54
Karadeniz	10	8,19
Marmara	7	5,73
İç Anadolu	13	10,65
Doğu Anadolu	4	3,27
Güney Doğu Anadolu	30	24,59
Toplam	122	100
Gelinen Yerleşim Türü Bakımından Dağılım		
Kır	34	27,86
Kent	88	72,14
Toplam	122	100
Cinsiyet		
Kız	53	43,44
Erkek	69	56,66
Toplam	122	100

Çalışma örnekleminin büyük bölümü (n=87) 18-20 yaş grubundan oluşmaktadır. Benzer şekilde öğrencilerin (%40,2)’si Anadolu Lisesi ve (28,7)’şerlik oranlarla normal lise ve meslek lisesi mezunlarıdır. Öğrencilerin yaklaşık yarısı Akdeniz bölgesinden, kalan yarısı öğrenci sayısına göre sırasıyla Güney Doğu Anadolu, İç Anadolu, Karadeniz, Marmara, Doğu Anadolu ve Ege bölgelerinden gelmişlerdir. Öğrencilerin büyük bölümü yükseköğretim programına yerleştirilmeden önce kent merkezinde yaşamaktadır. Öğrencilerin (%43,5)’i kız, (%56,5)’i erkektir.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Arasında Cinsiyet, Yaş, Bölüm, Sınıf ve Geldikleri Yerleşim Türüne Göre Anlamlı Farka İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlikleri cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf ve yerleşim türü bakımından karşılaştırılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre bilgisayar öz-yeterlikleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik t testi tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Eğitim fakültesi öğrencilerinin Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları arasında cinsiyet değişkenine göre t testi tablosu

Değişken	N	\bar{X}	SS	SD	t	p	
Cinsiyet	Kız	53	3,61	0,78	120	-1,950	0,053
	Erkek	69	3,85	0,58			

Tablo 2’deki verilerden de anlaşılacağı üzere eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı fark yoktur, $t(120) = -1.950$, $p > .05$.

Yaş değişkeni açısından bakıldığında ise, örneklemeye dâhil olan öğrencilerin yaşları 18-20, 21-23, 24-26 ve 27 ve üstü olarak kategorize edilmiş, bu kategorizasyon sonucunda, 24-26 yaş kategorisine ($n=5$) ve 27 ve üstü kategorisine ($n=0$) giren öğrenci sayısının azlığından dolayı bu kategorilerden 21-23 yaş kategorisi 24-26 yaş kategorisi ile birleştirilmiştir. Bunun sonucunda iki kategori (18-20 yaş ve 21-23 yaş) oluşmuştur. Bu nedenle analiz olarak bağımsız gruplara t-testi uygulanmıştır. Bu analiz tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3: Eğitim fakültesi öğrencilerinin Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları arasında yaş değişkenine göre t testi tablosu

	N	\bar{X}	SS	SD	t	P	
Yaş	18-20	87	3,73	0,60	116	-0,824	0,411
	21-23	31	3,85	0,76			

Öğrencilerin bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında yaşlarına göre t-test sonuçlarından anlamlı bir fark olmadığı anlaşılmaktadır $t(116) = -0.821$, $p > .05$.

Araştırma kapsamında sınınan bir diğer durum, yoğun biçimde bilgisayar eğitimi alan bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümü ile sadece temel bilgisayar becerileri konusunda eğitim alan ilköğretim

matematik öğretmenliği bölümlerinin karşılaştırılmasıdır. Bu karşılaştırmaya yönelik analiz tablosu tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Eğitim fakültesi öğrencilerinin Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları arasında bölüm değişkenine göre t testi tablosu

	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
Bilg. Ve Öğrt. Tekn.	57	3,88	0,70	120	2,077	0,040**
Bölüm						
İlköğretim Mat.	65	3,63	0,65			

**p<.05

Bu boyutta öğrencilerinin bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği lehine anlamlı fark bulunmuştur $t(120)= 2.077$, $p<.05$.

Bir diğer araştırılması gereken durum ise sınıf değişkeni açısından anlamlı düzeyde bir farkın olup olmadığıdır. İnanılmaktadır ki öğrencilerin üst sınıflarda bilgisayar becerileri daha da gelişmektedir. Bu gelişiminin anlamlı düzeyde bir fark yaratıp yaratmadığı bağımsız gruplar t testi ile test edilmiş, sonuçlar tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Eğitim fakültesi öğrencilerinin Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları arasında sınıf değişkenine göre t testi tablosu

	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
I.Sınıflar	71	3,83	0,56	120	1,539	0,126
Sınıf						
II. Sınıflar	51	3,63	0,82			

Tablo 5'deki bulgulardan eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında sınıflarına göre anlamlı fark olmadığı anlaşılmıştır ($t(120)= 1.539$, $p>.05$).

Bilgisayara sahip olma anlamında yükseköğretim programına yerleştirilmeden önce kentte yaşayanların daha şanslı olduğu bilinmektedir. Bu durumun anlamlı düzeyde bir fark yaratıp yaratmadığı araştırılan bir diğer durumdur. Bu boyuta ilişkin olarak yapılan t testi sonuçları tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Eğitim fakültesi öğrencilerinin Bilgisayar Öz-yeterlik Algıları arasında yerleşim tipi değişkenine göre t testi tablosu

	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
Yerleşim Tipi						
Kır	34	3,81	0,54	118	0,615	0,540
Kent	88	3,73	0,74			

Tablo 6'daki bulgulardan eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında yerleşim türüne göre anlamlı fark tespit edilememiştir ($t(118)=0,615$, $p>.05$).

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Öz-Yeterlik Algıları Arasında Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumuna Ve Geldikleri Bölgelere Göre Anlamlı Farka İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarında yükseköğretim kurumuna kaydolmadan önce yaşadıkları bölge bakımından fırsatlara erişim imkânları nedeniyle çeşitli düzeylerde farklılaşma beklenmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak bilgisayar öz-yeterlikleri bakımından coğrafi bölge karşılaştırmasının yapılması anlamlı bulunmuştur. Bu karşılaştırmaya yönelik Anova testi sonuçları tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında geldikleri bölgelere göre Anova testi tablosu

	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	
Öğrencilerin Geldiği Bölgeler	Akdeniz	58	3,66	Gruplarası	3,214	5	0,643	1.376	.238
	Karadeniz	10	3,90	Gruplarıçi	54,167	116	0,467		
	Marmara	7	4,02	Toplam	57,380	121			
	İç Anadolu	13	3,85						
	D.Anadolu	4	3,10						
	G.D. Anadolu	30	3,83						
Toplam	122	3,75							

Öğrencilerin yükseköğretim programlarına kayıt yaptırmadan önce yaşadıkları bölgeler bakımından da anlamlı fark olmadığı tablodaki verilerden anlaşılmaktadır, $F(5,116)=1.376$, $p>.05$.

Son olarak öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre bir karşılaştırma yapılması düşünülmüş, öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre yapılan Anova testi Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre Anova testi tablosu

		N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mezun Olunan Lise Türü	Lise	43	3,74	Gruplararası	0,826	3	0,275	0.575	.633
	Meslek Lisesi	27	3,88	Gruplarıçi	56,554	118	0,479		
	Anadolu Lisesi	49	3,69	Toplam	57,380	121			
	Özel Eğt. Kur.	3	3,48						
Toplam		122	3,75						

Tablo 8’de görüldüğü gibi, bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre anlamlı fark bulunmamaktadır, $F(3,118)=0.575$, $p>.05$.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bilgisayara yönelik öz-yeterlik algısı öğretmenlik mesleği açısından son derece önemlidir. Gelecekte öğretmenlerin teknoloji ile yakın ilişki içinde olacakları düşünüldüğünde bilgisayar öz-yeterlik algılarının bilinmesi yürütülecek eğitimin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu amaçla öğretmen adaylarının hizmet öncesi bilgisayar öz-yeterlik algıları çeşitli değişkenler açısından ele alınmıştır.

Araştırma bulgularından ilki, bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı yönündedir $t(120)=-1.950$, $p>.05$. Bu bulgu Yılmaz ve diğerleri (2006) ile Akkoyunlu ve Orhan(2003)’in araştırma bulgusuyla paraleldir. Buna karşın Çetin (2008) ile Usluel ve Seferoğlu’nun (2004) araştırmaları cinsiyet bakımından bir farklılaşma olduğu yönündedir.

Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında yaşlarına göre anlamlı fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre yaş bakımından anlamlı bir fark yoktur. Bu sonuç Yılmaz ve diğerlerinin (2006) araştırma bulgularını desteklemektedir.

Araştırma kapsamına alınan bölümlerden biri doğrudan bilgisayar becerilerine yönelik eğitim alan (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği), diğeri ise bilgisayara yönelik eğitim almayan (İlköğretim Matematik Öğretmenliği) bir bölümden seçilmiştir. Dolayısıyla bu iki bölümün karşılaştırılması önemli görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre bilgisayar öğretmenliği bölümü lehine anlamlı fark bulunmuştur, $t(120)=2.077$, $p<.05$.

Bilgisayar öz-yeterlik algısının alt-üst sınıflar açısından durumu test edilmek istenmiş, yapılan analiz sonucunda birinci ve ikinci sınıflar arasında bir fark olmadığı görülmüştür. Bu bulgu Çetin (2008)’in yapmış olduğu araştırma bulgusu ile çelişmekte, Yılmaz ve diğerleri (2006) ile örtüşmektedir.

Kent yaşamından gelen öğretmen adaylarının bilgisayar becerisi ve tanışıklığı bakımından kır yaşamından gelen öğrencilerden farklılaştığı düşüncesiyle gelinen yerleşim türü itibariyle bir karşılaştırma yapılması uygun görülmüş, analiz sonucuna göre bu boyut itibariyle bir fark tespit edilememiştir, $t(118)=0,615$, $p>.05$.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programlara kayıt yaptırmadan önce yaşadıkları bölge ve mezun oldukları ortaöğretim kurumu itibariyle de karşılaştırma yapılmış, bu her iki boyut arasında da anlamlı fark bulunamamıştır. Mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre anlamlı fark olmadığı bulgusu Yılmaz ve diğerleri (2006) ve Çetin (2008)'in araştırmaları ile tutarlıdır. Buna karşın Akkoyunlu ve Orhan'ın (2003) araştırmaları bu araştırma bulguları ile çelişmektedir.

Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında, erkek öğrencilerin öz-yeterlik algı ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu ortalamalar yaş ilerledikçe artmıştır. Bunun yanında bilgisayar öğretmenliği öğrencilerinin öz-yeterlik ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgu Akkoyunlu ve Kurbanoglu (2003) tarafından yapılan araştırma bulgusu ile paraleldir. Kır yerleşim türünden gelen öğrencilerin ortalama puanları daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca mezun olunan ortaöğretim kurumu dikkate alındığında, meslek lisesinden mezun olan öğretmen adaylarının ortalama puanlarının en yüksek olduğu, buna karşın özel eğitim kurumlarından mezun olan öğretmen adaylarının puan ortalamalarının en düşük olduğu görülmüştür. Son olarak bölüm değişkeni açısından bakıldığında en yüksek ortalamanın Marmara bölgesinde, en düşük ortalamanın Doğu Anadolu bölgesinde gerçekleştiği görülmüş, bu bulgunun gelişmişlik düzeyinden kaynaklanan bilgisayara erişim imkânları ile ilgili olabileceği düşünülmüştür. Bütün bu bulgular ışığında bilgisayar öz-yeterlik inancının öğretmen adaylarının mesleki gelecekleri üzerinde etkisi olduğu düşünüldüğünden, öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterliklerinin artırılmasında bilişim teknolojilerine yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerinin etkili olabileceği söylenebilir. Ayrıca bilgisayar becerilerinin diğer bazı gelişimsel özellikler gibi öğretmenlerin çeşitli haklar edinmesinde bir kriter olarak belirlenmesi, öğretmenler açısından bir teşvik unsuru olarak planlanabilir. Okullardaki teknoloji kullanım imkânlarının geliştirilmesi ile öğretmenlerin öz-yeterliklerini artırma konusunda gelişim sağlanabileceği umulabilir.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24 : 1-10.

Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (böte) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET July 2003 ISSN: 1303-6521 volume 2 Issue 3 Article 11*.

Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili özyeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.

- Aston, P.T. (1984). Teacher efficacy: a motivational paradigm for effective teacher education. *Journal of Teacher Education*, 35 (5), 28-32.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1995). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. Self-efficacy in changing societies. Cambridge University Press.
- Berkant H., G. ve Tuncer, M. (2010). Öğretmen adaylarının fen ve teknoloji öğretimi özyeterlik inançlarının ve öğrenme stillerinin değerlendirilmesi. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu I, 116 –18 Mayıs 2010 – Hacettepe Üniversitesi, Beytepe-ANKARA.
- Brown, J.H. (2008). Developing and using a computer self-efficacy scale for adults.
- <http://csc-studentweb.ir.edu/>
- Çetin, B. (2008). Marmara üniversitesi sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayarla ilgili özyeterlik algılarının incelenmesi. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, 101-114 (2008).
- Emmer, E. ve Hickmen, J. (1991). Teacher efficacy in classroom management and discipline. *Educational and Psychological Measurement*, 51, 755-765.
- Enochs, L. G. ve Riggs, I. M. (1990). Further development of an elementary science teaching efficacy belief instrument. A preservice elementary scale. *School Science and Mathematics*, 90(8), 694-706.
- Gibson, S. ve Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Education Psychology*, 76, 569-582.
- Hoy, W. K. ve Woolfolk, A. E. (1993). Teachers' sense of efficacy and the organizational healthy of schools. *The elementary School Journal*.93, 356-372.
- Karasar, N. (2008). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın.
- Ross, J. A. (1992). Teacher efficacy and the effect of coaching on student achievement. *Canadian Journal of Education*, 17, 51- 65.
- Soodak, L. C. ve Podell, D. M. (1998). Teacher efficacy and the vulnerability of the difficult-to-teach student. *Advances in Research on Teaching*, 7, 75-109.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W. ve Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68(2), 202-248.

Usluel, K., Y. ve Seferoğlu, S., S. (2004).Eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının bilgisayar kullanımı ve öz-yeterlik algıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(6), s. 143-157.

Yılmaz, M., Gerçek, C., Köseoğlu, P., Soran, H., (2006). Hacettepe üniversitesi biyoloji öğretmen adaylarının bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 278-287.